

Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη
της Ευρύτερης Περιοχής του Ρέματος Πεντέλης - Χαλανδρίου

Ρεματιά: Το Πράσινο της Ζωής μας

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
1. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	5
1.1 Περιγραφή	5
1.2 Κλιματικά χαρακτηριστικά	6
1.3 Φυσικά χαρακτηριστικά	6
1.4 Χλωρίδα και Πανίδα	6
1.5 Περιβαλλοντικά οφέλη από την ύπαρξη του ρέματος	8
1.6 Ωφελούμενος πληθυσμός	9
2. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	11
II. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ Π.Κ.Σ.Α.	12
III. ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ Π.Κ.Σ.Α. – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	13
IV. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ	14
V. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ Π.Κ.Σ.Α.	15
1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	15
2. ΣΤΟΧΟΙ	16
A. Ανάδειξη και προστασία του Φυσικού Οικοσυστήματος	16
B. Βιώσιμη διαχείριση	16
Γ. Βελτίωση της ποιότητας ζωής	17
Δ. Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς	17
E. Ενίσχυση Τοπικών Οικονομικών δραστηριοτήτων	17

<i>ΣΤ. Ενίσχυση Απασχόλησης</i>	17
<i>Ζ. Χρήση Νέων Τεχνολογιών</i>	18
VI. ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ	19
1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	19
1.1. <i>Αποτύπωση του οικοσυστήματος και μοντελοποίηση των περιβαλλοντικών πιέσεων</i>	19
1.2. <i>Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης</i>	20
1.3. <i>Αξιοποίηση υδάτινου κεφαλαίου & Αντιπλημμυρική προστασία</i>	22
1.4. <i>Δημιουργία δομών κοινής διαχείρισης</i>	23
1.5. <i>Σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών</i>	23
2. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΝΑΨΥΧΗ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	25
2.1. <i>Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής κληρονομιάς</i>	25
2.2. <i>Δράσεις Πολιτισμού</i>	26
2.3. <i>Δημιουργία υποδομών αναψυχής</i>	27
3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	28
3.1. <i>Τράπεζα γνώσης – e-learning</i>	28
3.2. <i>Πράσινος περίπατος – παρατηρητήρια φύσης</i>	28
3.3. <i>Οικολογικά παιχνίδια</i>	29
3.4. <i>Πράσινο εργαστήρι</i>	29
3.5. <i>Καθιέρωση υποτροφίας</i>	29
3.6. <i>Σχολεία πράσινης εκπαίδευσης (summer schools)</i>	29
3.7. <i>Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων στις τεχνολογίες προστασίας του περιβάλλοντος – Δια βίου μάθηση</i> .	29
3.8. <i>Διοργάνωση Ημερίδων/ Συνεδρίων</i>	30

4.	ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	31
4.1.	Δημιουργία τοπικού marketplace	31
4.2.	Ενίσχυση της απασχόλησης	31
4.3.	Κέντρο ενημέρωσης επιχειρηματιών (one stop shop)	32
4.4.	Κ.Ε.Π. – Περιβάλλοντος	32
5.	ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	33
5.1.	Βραβείο ευαισθητοποίησης	33
5.2.	Διοργάνωση διαγωνισμού πράσινης ζωγραφικής	33
5.3.	Έκδοση έντυπου υλικού/λευκώματος	33
5.4.	Καθιέρωση Ημέρας κοινών εκδηλώσεων	33
5.5.	Δημιουργία συστήματος info-kiosks	34
5.6.	Διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης	34
6.	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ – ΜΕΛΕΤΕΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ	35
6.1.	Περιβαλλοντική αξιολόγηση και μοντελοποίηση περιβαλλοντικών πιέσεων	35
6.2.	Υδρολογική/υδραυλική μελέτη	35
6.3.	Ανάπτυξη εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δυνατοτήτων – Απασχόληση και κοινωνική συνοχή	35
6.4.	Μελέτη αξιοποίησης και ανάδειξης υποδομών και εγκαταστάσεων	36
6.5.	Διαχείριση εκτάκτων αναγκών	36
6.6.	Αναπτυξιακές προοπτικές του εξεταζόμενου χώρου	37
VII.	ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	38
VIII.	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	42
IX.	ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	43

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με το προτεινόμενο Σχέδιο Ανάπτυξης επιχειρείται μια ολιστική προσέγγιση στα προβλήματα μιας ευαίσθητης περιβαλλοντικά περιοχής. Πρόκειται για την ευρύτερη περιοχή του χειμαρρικού ρέματος Πεντέλης-Χαλανδρίου, ενός πολύτιμου φυσικού σχηματισμού που, ξεκινώντας από το όρος Πεντέλη, διατρέχει τον πυκνό αστικό ιστό πέντε Δήμων (Πεντέλη, Νέα Πεντέλη, Μελίσσια, Βριλήσσια, Μαρούσι και Χαλάνδρι) πριν καταλήξει στο κλειστό σύστημα ομβρίων της Πρωτεύουσας.

1. ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ

Η περιοχή στην οποία πρόκειται να εφαρμοστεί το προτεινόμενο Π.Κ.Σ.Α. είναι η περιοχή άμεσης επιρροής του χειμαρρικού ρέματος Πεντέλης - Χαλανδρίου.

Το ρέμα αποτελεί έναν μοναδικό φυσικό σχηματισμό - από τους ελάχιστους που απαντώνται στον ελληνικό αστικό ιστό - ο οποίος, πέρα από την μεγάλη οικολογική του αξία αντανακλά και επηρεάζει τη γειτνιάζουσα επιχειρηματική και εν γένει οικονομική δραστηριότητα.

1.1 Περιγραφή

Η Ρεματιά Χαλανδρίου έχει την προέλευσή της στις νοτιοδυτικές πλαγιές του όρους Πεντέλη. Από το σημείο εκείνο ξεκινούν τρεις κλάδοι: το ρέμα Βαθύ, το ρέμα Άνω Πεντέλης και το ρέμα Νέας Πεντέλης. Οι κλάδοι Άνω και Νέας Πεντέλης ενώνονται σε υψόμετρο 280 μέτρων περίπου και συνεχίζουν σαν προέκταση του κύριου ρέματος, το οποίο συμβάλει με τον κλάδο του ρέματος Βαθύ, κοντά στα όρια των Δήμων Βριλησίων και Μελισσίων (σε υψόμετρο 262 μέτρων), σχηματίζοντας έτσι τον κύριο κλάδο του ρέματος Πεντέλης - Χαλανδρίου.

Στη συνέχεια, το ρέμα, διασχίζει με κατεύθυνση ΝΝΔ την περιοχή του Χαλανδρίου και τμήμα του Αμαρουσίου. Στο ύψος της οδού Σολωμού, στο Χαλάνδρι, αποκόπτεται από την οικιστική δόμηση και εισέρχεται σε σκεπαστό

αγωγό, ο οποίος εκβάλλει στον Ποδονίφτη και στη συνέχεια στον Κηφισό ποταμό.

Το μήκος του ανοικτού ρέματος, εντός των ορίων των Δήμων της υπό εξέταση περιοχής, φτάνει τα 6,6 χιλιόμετρα, περίπου.

1.2 Κλιματικά χαρακτηριστικά

Το κλίμα της ευρύτερης περιοχής χαρακτηρίζεται ως ημίξηρο με μικρό πλεόνασμα ύδατος κατά το χειμώνα. Τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζεται από αύξηση των μέσων θερμοκρασιών των θερινών μηνών καθώς και από πλημμυρικές βροχοπτώσεις.

Τα υδρολογικά χαρακτηριστικά της περιοχής ακολουθούν αυτά της ευρύτερης περιοχής του λεκανοπεδίου. Αξίζει μόνο σημειωθεί ότι το μέγιστο ωριαίο ύψος βροχής των τελευταίων χρόνων προσεγγίζει το χρόνο απορροής της υδρολογικής λεκάνης του ρέματος ενώ το ύψος του υδροφόρου ορίζοντα υπολογίζεται σε 2 έως 10 μέτρα ανάλογα με τη γεωμορφολογία και τη σύσταση του εδάφους.

1.3 Φυσικά χαρακτηριστικά

Η ρεματιά, όπως και όλα τα ρέματα, βρίσκεται σε μια διαρκή δυναμική εξέλιξη. Διαβρώνεται, μετακινείται, δημιουργεί μαιάνδρους και γενικά ποτέ δύο συνεχή χρόνια δεν είναι το ίδιο ακριβώς.

Οι κλίσεις της κοίτης ποικίλλουν ανάλογα με την περιοχή και σε ορισμένα σημεία είναι αρκετά έντονες. Το εύρος διακύμανσης είναι από 2 έως και 47%, γεγονός που συμβάλλει σημαντικά στην διαμόρφωση της μορφολογίας της κοίτης.

1.4 Χλωρίδα και Πανίδα

Η ευρύτερη περιοχή μελέτης ανήκει στην ευμεσογειακή ζώνη βλάστησης. Πολλά στοιχεία της αρχέγονης βλάστησης έχουν διατηρηθεί ενώ παράλληλα έχουν εισαχθεί και άλλα φυτά, με είδη ξενικά προσαρμοσμένα στο μεσογειακό κλίμα.

ΕΙΚΟΝΑ ΡΕΜΑΤΙΑΣ

Σε όλη την έκταση του ρέματος συναντώνται τρεις κατηγορίες φυτών: τα αυτόχθονα, τα διαφυγόντα από τους παρακείμενους κήπους, ξενικά είδη που όμως φύονται πλέον ως αυτοφυή και τα καλλιεργημένα, εκείνα δηλαδή που έχουν φυτευτεί από τους κατοίκους. Μερικά από τα αυτοφυή είδη που απαντώνται είναι τα ακόλουθα: κοινό πεύκο (*Pinus halepensis*), καλάμι (*Arundo donax*), λαδανιά (*Cistus parviflorus*), μοσχάγκαθο (*Eryngium campestre*), παπαρούνα (*Papaver rhoeas*), σχίνο (*Pistacia lentiscus*), πλάτανος (*Platanus orientalis*), κ.α.

Η Ρεματιά αποτελεί επίσης μόνιμο καταφύγιο, τόπο αναπαραγωγής ή διαχείμασης και για ένα μεγάλο αριθμό ειδών ορνιθοπανίδας. Ενδεικτικά, μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω: Δεκαοχτούρα (*Streptopelia decaocto*), Κότσυφας (*Turdus merula*), Καρακάξα (*Pica pica*), Σπίνος (*Fringilla coelebs*), Καρδερίνα (*Carduelis carduelis*). Επίσης, τα τελευταία χρόνια έχει εγκατασταθεί στο ρέμα ένας αρκετά μεγάλος πληθυσμός παπαγάλων.

1.5 Περιβαλλοντικά οφέλη από την ύπαρξη του ρέματος

Η Ρεματιά Πεντέλης-Χαλανδρίου αποτελεί έναν εξαιρετικά ενδιαφέρον συνδυασμό αστικού και περιαστικού πρασίνου.

Από τη μία ο χαρακτήρας της (ρέμα) και η προέλευσή της (όρος Πεντέλη) την κατατάσσουν στο περιαστικό πράσινο και από την άλλη η κατάληξή της βαθιά στον οικιστικό ιστό την κάνουν να αποτελεί σημαντικό μέρος και του αστικού πρασίνου.

Με την αξιοποίηση ενός τέτοιου άξονα πρασίνου το σχήμα των εταίρων αποσκοπεί στα εξής:

- ✓ Στη βραχύχρονη και συχνή αναψυχή των δημοτών τους. Οι παράλληλες χρήσεις στο χώρο αυτό, όπως αθλητικές εγκαταστάσεις, πολιτιστικές λειτουργίες κ.α. θα ήταν ιδανικό να συνυπάρχουν στον ίδιο χώρο, εφόσον έχει την ικανή έκταση και δεν περιορίζουν την έκταση του πρασίνου ούτε αναιρούν τον προορισμό του.
- ✓ Στον εξωραϊσμό του αστικού χώρου, ο οποίος σήμερα εμφανίζεται παραμελημένος.

- ✓ Στην προσφορά καλύτερων κλιματικών συνθηκών διαβίωσης των κατοίκων στην ευρύτερη περιοχή του ρέματος, καθώς συμβάλλει στη διαμόρφωση του μικροκλίματος της περιοχής απαλύνοντας το φαινόμενο της θερμοσυσσώρευσης στην πόλη και τη δημιουργία αστικής θερμικής νησίδας, που ανεβάζει τη θερμοκρασία κατά 6-10⁰C.
- ✓ Στη μείωση του θορύβου. Η διάταξη του ρέματος σε σχέση με τους οδικούς άξονες και τη θέση του στην επιφάνεια των Δήμων, που διασχίζει, αποτελεί «ασπίδα» στο μεγάλο φόρτο θορύβου.
- ✓ Στην κατακράτηση αιωρημάτων της ατμόσφαιρας. Η ΒΑ-ΝΔ κατεύθυνσή του φιλτράρει και προς τις δύο κατευθύνσεις τα αιωρούμενα σωματίδια που προέρχονται κυρίως από την κίνηση των οχημάτων αλλά και των μεταφερόμενων ρύπων (π.χ. όζον) από το κέντρο του Λεκανοπεδίου.
- ✓ Στη σταθεροποίηση των εδαφών και προστασία από τις πλημμύρες, φαινόμενο που ολοένα και εντείνεται εντός του λεκανοπεδίου της Αττικής.

1.6 Ωφελούμενος πληθυσμός

Όπως προαναφέρθηκε, το ρέμα, στη διαδρομή του διασχίζει τα διοικητικά όρια έξι Δήμων της Αττικής. Επομένως, στους άμεσα ωφελούμενους από την προτεινόμενη παρέμβαση θα μπορούσαμε να συμπεριλάβουμε το σύνολο των πληθυσμών των δήμων αυτών, που ξεπερνά τους 200.000 κατοίκους (στοιχεία απογραφής Ε.Σ.Υ.Ε. 2001).

Για ορισμένες κοινωνικές ομάδες, η υλοποίηση του παρόντος Π.Κ.Σ.Α. αποκτά μια βαραίνουσα σημασία. Ειδικότερα, πέρα από την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του γενικότερου πληθυσμού, το σχέδιο απευθύνεται:

- *Στα παιδιά*, που θα ανακαλύψουν πώς είναι το παιχνίδι στη φύση όπως έκαναν οι παππούδες τους.
- *Στα άτομα της τρίτης ηλικίας*, που θα βρουν ένα ήσυχο καταφύγιο.
- *Στα άτομα με ειδικές ανάγκες*, που θα τους δοθεί – για πρώτη ίσως φορά – η δυνατότητα μετακίνησής τους μέσα σε ένα φυσικό οικοσύστημα.

- *Στους μαθητές,* που θα έρθουν σε επαφή με το περιβάλλον και θα μάθουν να αναγνωρίζουν την αξία του.
- *Στους επισκέπτες,* που θα ανακαλύψουν έναν πνεύμονα πρασίνου για την αναψυχή τους σε μικρή απόσταση από το πολύβουο κέντρο της πόλης.
- *Στους αθλούμενους,* που θα βρουν ένα φυσικό στίβο για την εκγύμνασή τους.
- *Στους ξένους,* που θα επισκέπτονται την πόλη λόγω των δραστηριοτήτων που θα προσφέρονται.

Στο σημείο αυτό, δεν θα μπορούσαμε να μην αναφερθούμε στους έμμεσα ωφελούμενους του σχεδίου, στους οποίους περιλαμβάνονται κάτοικοι όλων των κοινωνικών ομάδων από την ευρύτερη ζώνη δήμων και γιατί όχι και από το σύνολο του Λεκανοπεδίου της Αττικής.

2. ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ

Μετά από κινητοποιήσεις των τοπικών παραρεμάτιων κοινωνιών κατέστη, τελικά, εφικτή η ένταξη του ρέματος σε καθεστώς ειδικής προστασίας. Έτσι, το 1995, έγινε το πρώτο βήμα για την διαφύλαξη του οικοσυστήματος της Ρεματιάς Πεντέλης-Χαλανδρίου με την έκδοση ενός Προεδρικού Διατάγματος (ΦΕΚ 659/Δ/95).

Ειδικότερα, αναφέρεται ότι:

“Χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενη περιοχή και τοπίο το ρέμα Πεντέλης-Χαλανδρίου, η κοίτη και τα πρηνή αυτού και οι παραρεμάτιες εκτάσεις που βρίσκονται σε εντός και εκτός σχεδίου περιοχές των Δήμων Χαλανδρίου, Αμαρουσίου, Βριλησσιών, Μελισσίων και των κοινοτήτων Παλαιάς και Νέας Πεντέλης...”

Μέσα στα όρια της περιοχής προστασίας καθορίζονται ζώνες Α' και Β' με ρυθμίσεις για τις χρήσεις γης, τους όρους και περιορισμούς δόμησης αλλά και ειδικότερες ρυθμίσεις και απαγορεύσεις.

Ειδικότερα, η ζώνη Α' χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενος φυσικός σχηματισμός και επιτρέπεται η κατασκευή έργων προστατευτικής και περιβαλλοντικής διευθέτησης που δεν αλλοιώνουν τη μορφολογία του οικοσυστήματος.

Η, ευρύτερη σε έκταση, ζώνη Β χαρακτηρίζεται ως προστατευόμενο αστικό τοπίο. Εντός της ζώνης αυτής, ισχύουν εξίσου αυστηροί περιορισμοί, για την δόμηση και τις ρυπαίνουσες χρήσεις.

II. ΣΚΟΠΙΜΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΥ Π.Κ.Σ.Α.

Η Ρεματιά Πεντέλης – Χαλανδρίου είναι ένας μοναδικός πνεύμονας πρασίνου των βορείων προαστίων, που παραμένει για χρόνια ανενεργός και αναξιοποίητος, κυρίως λόγω της απουσίας ενιαίου φορέα διαχείρισης.

Η σκοπιμότητα του προτεινόμενου ΠΚΣΑ κινείται γύρω από 2 άξονες:

✓ ***Τη Βιώσιμη Διαχείριση του φυσικού πόρου***

Η βιώσιμη διαχείριση του ρέματος είναι μονόδρομος για την ανάδειξη του οικοσυστήματος, την προστασία του, την ομαλή ένταξή του στην τοπική ανάπτυξη και την εν γένει διαχείρισή του.

Μέσα από μια ενιαία πολιτική και δράσεις, που θα υλοποιηθούν σύμφωνα με όσα παρουσιάζονται στα κεφάλαια που ακολουθούν, η ρεματιά πλέον θα ενταχθεί σε ένα κοινό πλαίσιο λειτουργίας και αξιοποίησης με στόχο την αειφόρο ανάπτυξή της.

✓ ***Την ενεργοποίηση των κοινωνικών εταίρων σε θέματα περιβάλλοντος και τη μεταξύ τους συνεργασία***

Η κοινωνική συναίνεση που απαιτείται για την υλοποίηση του προτεινόμενου Π.Κ.Σ.Α. αποτελεί και αυτοσκοπό της πρότασης καθώς αναμένεται να οδηγήσει στην ανάπτυξη μιας γενικότερης και ευρύτερης κουλτούρας διαλόγου σε τοπικό επίπεδο και να ανοίξει το δρόμο για τη συνεννόηση σε μια σειρά άλλων θεμάτων που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία.

Στην προοπτική αυτή, σχεδιάστηκε ένα καινοτόμο σχέδιο ανάπτυξης με μια σειρά διακριτών δράσεων, οι οποίες αναφέρονται αναλυτικά παρακάτω, μέσα από τις οποίες, οι 6 Δήμοι, θα προσπαθήσουν να αναδείξουν τη ρεματιά όχι μόνο σε άξονα πρασίνου αλλά και σε ένα μοναδικό οικονομικό συγκριτικό πλεονέκτημα για τις ανθρώπινες δραστηριότητες που επηρεάζονται άμεσα από την ύπαρξη του ρέματος.

ΙΙΙ. ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ Π.Κ.Σ.Α. – ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Είναι γεγονός ότι, τα περιβαλλοντικά προβλήματα χαρακτηρίζονται από πολυπλοκότητα, αβεβαιότητα και κυρίως από το γεγονός ότι απαιτούν δυναμικές προσεγγίσεις και παρεμβάσεις αν επιζητούμε την επιτυχή αντιμετώπισή τους.

Στην εποχή μας, πληθαίνουν ολοένα οι ενδείξεις ότι οι αιτίες των σύγχρονων περιβαλλοντικών προβλημάτων μπορούν να ανιχνευτούν – άμεσα ή έμμεσα - στις ίδιες τις τοπικές κοινωνίες τις οποίες ταλανίζουν.

Ένα επιπλέον στοιχείο που χαρακτηρίζει τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι η αποτυχία των συμβατικών μεθόδων να υποστηρίξουν βιώσιμες λύσεις.

Η σημασία, λοιπόν, της εισαγωγής καινοτόμων στοιχείων σε μια τέτοια πρόταση, που αποσκοπεί να δώσει διέξοδο σε ένα πρόβλημα των τοπικών κοινωνιών, είναι ένα ζήτημα ιδιόμορφο που απαιτεί καινοτομία στο σχεδιασμό του.

Ο σχεδιασμός της υποβαλλόμενης προς έγκριση πρότασης, βασίζεται σε μια ολιστική αντίληψη του υπό εξέταση χώρου. Προβλέπει συνολική παρέμβαση στην αντιμετώπιση των θιγόμενων θεμάτων και όχι μεμονωμένες δράσεις και πρόσκαιρες λύσεις. Η κλίμακα της παρέμβασης και ο βαθμός ολοκληρωμένης θεώρησης του αντικειμένου αποτελεί καινοτόμο δράση για τα ελληνικά δεδομένα.

Για την εδραίωση των αποτελεσμάτων και την υποστήριξη της βιωσιμότητάς τους απαιτείται πολυεπίπεδη και πολύμορφη συνεργασία μεταξύ όλων των εταίρων της κοινωνίας: των τοπικών αρχών, του πνευματικού κόσμου (πανεπιστήμιο), των αναπτυξιακών φορέων και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Καινοτομία αποτελεί το γεγονός ότι είναι η πρώτη ίσως φορά που δημιουργείται τέτοιο πλαίσιο συνεργασίας της ελληνικής Τοπικής Αυτοδιοίκησης με ιδιώτες εταίρους για την εφαρμογή καινοτόμων προσεγγίσεων στην αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συγκεκριμένα της διαχείρισης ενός φυσικού πόρου.

IV. ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΤΑΙΡΟΙ

Για την υποστήριξη του σχεδίου και την εξασφάλιση της ολοκληρωμένης μορφής της υλοποίησής του είναι απαραίτητη η σύμπραξη μια πολυμορφικής ομάδας εταίρων.

- Δήμος Χαλανδρίου
- Δήμος Βριλησίων
- Δήμος Αμαρουσίου
- Δήμος Μελισσίων
- Δήμος Πεντέλης
- Δήμος Νέας Πεντέλης

- Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης

- WWF Ελλάς

- Planet S.A.
- Αειφορική Συμβουλευτική Ε.Π.Ε.
- Γήγερτον
- Cosmote
- ΑΑΓΗΣ Α.Ε.

- Σύλλογος Εθελοντών Δήμου Χαλανδρίου
- Βριλησσός
- Σώμα Ελλήνων Προσκόπων – Περιφέρεια προσκόπων Ανατολικής Αττικής
- Σύλλογος Προστασίας και Ανάδειξης του Πεντελικού Όρους (Σ.Π.Α.Π.)

V. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ Π.Κ.Σ.Α.

Το προτεινόμενο σχέδιο έχει τέτοια μορφή και διαστάσεις ώστε να ανταποκρίνεται πλήρως στη φιλοσοφία των Πρότυπων Καινοτόμων Σχεδίων Ανάπτυξης.

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Στο παρελθόν, πολλές φορές επιχειρήθηκαν σημειακές παρεμβάσεις ανάπλασης, σε διάφορα σημεία της υπό εξέταση περιοχής από όλους τους παραρηματίους Δήμους. Ωστόσο, πέρα από κάποια μέτρα προστασίας, καμία από τις προσπάθειες αυτές δεν ευδοκίμησε και δεν μπόρεσε να αποτελέσει πηγή αναζωογόνησης της Ρεματιάς.

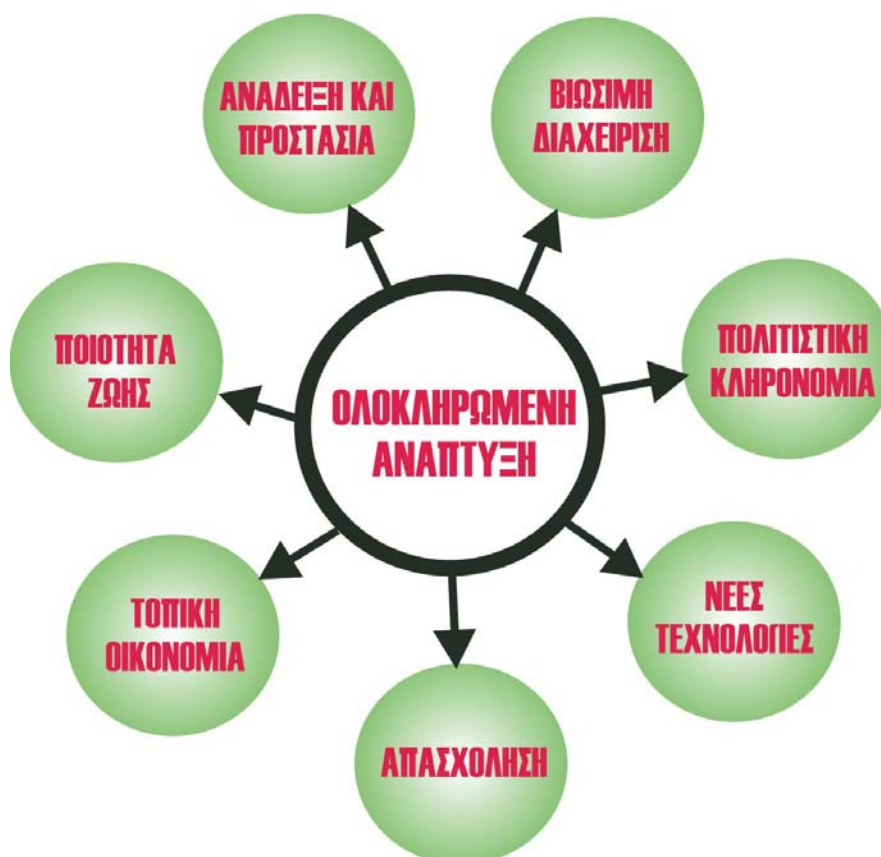
Η αποτυχία αυτή δεν μπορεί παρά να αποδοθεί στον περιστασιακό, ελλιπή και αποσπασματικό σχεδιασμό, που άλλωστε χαρακτηρίζει και τα περισσότερα από τα μεγάλα έργα περιβάλλοντος.

Ο ελλαδικός χώρος πάσχει επίσης και από μεγάλα έργα που στόχο έχουν την προστασία του περιβάλλοντος και στα οποία εμπλέκονται μεγάλος αριθμός εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης. Ειδικά, στον αστικό χώρο, το προτεινόμενο Π.Κ.Σ.Α. έρχεται να καλύψει το κενό και να προτείνει ένα καινοτόμο όχι μόνο στη σύλληψη αλλά και στην εφαρμογή σχέδιο.

Με τον παρόν σχέδιο θα καταγραφούν σε πραγματικό χρόνο οι πιέσεις που δέχεται το οικοσύστημα αλλά κυρίως θα αναζητηθούν βιώσιμες λύσεις για την προστασία και ανάδειξή του.

2. ΣΤΟΧΟΙ

Η παρέμβαση που σχεδιάζεται είναι πολυεπίπεδη και πολύμορφη. Ωστόσο, μόνο με τον τρόπο αυτό είναι δυνατή η επιτυχία μιας ολοκληρωμένης επέμβασης που θα κινείται γύρω από επτά άξονες:

A. Ανάδειξη και προστασία του Φυσικού Οικοσυστήματος

Σε συνδυασμό με τη βιώσιμη διαχείριση της ρεματιάς αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του προτεινόμενου σχεδίου ανάπτυξης. Πριν και πάνω από κάθε άλλη ενέργεια, η διαφύλαξη του οικοσυστήματος εγγυάται και διασφαλίζει την επίτευξη όλων των υπόλοιπων στόχων του παρόντος Π.Κ.Σ.Α.

B. Βιώσιμη διαχείριση

Αξιωματικά, η ολοκληρωμένη προσέγγιση στην ανάπτυξη του φυσικού και οικονομικού δυναμικού της ρεματιάς, την οποία επιχειρούμε μέσα από το παρόν

σχέδιο, θα πρέπει να ισοδυναμεί και να υποστηρίζεται από μια βιώσιμη διαχείριση του φυσικού αυτού συστήματος.

Γ. Βελτίωση της ποιότητας ζωής

Βασικός στόχος είναι η διασφάλιση μόνιμων βελτιώσεων στο βιωτικό επίπεδο των περιοχών άμεσης επιρροής.

Η απόδοση στους κατοίκους και τους χρήστες του χώρου, ενός φυσικού πόρου με προοπτικές αιεφόρου διαχείρισης και ανάπτυξης που θα αναβαθμίσει την ποιότητα ζωής αποτελεί και την προστιθέμενη αξία του εγχειρήματος.

Δ. Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

Η εξέλιξη της ρεματιάς Πεντέλης – Χαλανδρίου μέσα στους αιώνες δεν είναι ανεξάρτητη από την εξέλιξη των τοπικών κοινωνιών και της ιστορίας τους.

Συνεπώς, στην προσπάθεια προστασίας του οικοσυστήματος θα πρέπει παράλληλα να λάβουμε μέριμνα όχι μόνο για την προστασία αλλά και την ανάδειξη στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής που αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της.

Ε. Ενίσχυση Τοπικών Οικονομικών δραστηριοτήτων

Κάθε προσπάθεια για ολοκληρωμένη διαχείριση ενός συστήματος δεν μπορεί παρά να υπολογίζει τις αλληλεπιδράσεις με την παρούσα οικονομική δραστηριότητα.

Το Ανοικτό Κέντρο Περιβάλλοντος (στο κτήμα Πραπόπουλου) θα αποτελέσει την έδρα ενίσχυσης και της τοπικής επιχειρηματικότητας με την παροχή μιας σειράς πρότυπων υπηρεσιών.

ΣΤ. Ενίσχυση Απασχόλησης

Το προτεινόμενο Π.Κ.Σ.Α. δίνει επίσης ευκαιρίες και για αύξηση της απασχόλησης.

Όλες οι προτεινόμενες δραστηριότητες απαιτούν στελέχωση τόσο με κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό για τη λειτουργία τους όσο και με το απαραίτητο εργατοτεχνικό προσωπικό για την εργασίες συντήρησης και υποστήριξης του εγχειρήματος.

Z. Χρήση Νέων Τεχνολογιών

Κάθε προσπάθεια για ολοκληρωμένη διαχείριση του περιβάλλοντος, στον 21^ο αιώνα, δεν μπορεί φυσικά να αγνοεί τις δυνατότητες και τα εργαλεία που παρέχονται από τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του Π.Κ.Σ.Α. και η υποστήριξη αυτού με τη χρήση νέων τεχνολογιών έχει σκοπό την πρόγνωση και αντιμετώπιση φαινομένων (πυρκαγιά, πλημμύρες, ρύπανση) μέσα από τον έλεγχο ενός κατωφλιού εκτίμησης οχλήσεων.

Η θέση των νέων τεχνολογιών στην υπηρεσία της προστασίας του περιβάλλοντος μπορεί να έχει διττή μορφή: είτε βραχυπρόθεσμα με άμεσο τρόπο (χαρτογραφική αποτύπωση ρεματιάς, ενημέρωση μέσω διαδικτυακών εφαρμογών) είτε μακροπρόθεσμα (περιβαλλοντική εκπαίδευση).

VI. ΑΞΟΝΕΣ ΔΡΑΣΗΣ

---

1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

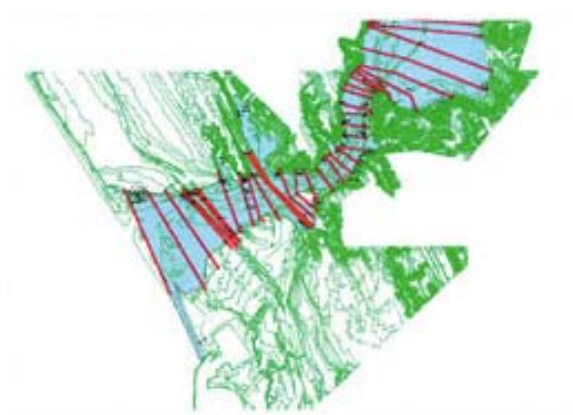
1.1. *Αποτύπωση του οικοσυστήματος και μοντελοποίηση των περιβαλλοντικών πιέσεων*

Σκοπός της προτεινόμενης αυτής δράσης είναι να διασφαλίσει την ακεραιότητα των φυσικών ορίων του οικοσυστήματος από την αυξανόμενη οικοδομική και εν γένει ανθρώπινη δραστηριότητα.

1.1.1. *Αποτύπωση της παρούσας κατάστασης με τη χρήση Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (Γ.Σ.Π. – G.I.S.)*

Η συστηματικοποιημένη οργάνωση της γεωγραφικής πληροφορίας με στόχο την ανάδειξη διαδικασιών σχεδιασμού και ανάπτυξης του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και τη διενέργεια πολεοδομικών και άλλων μελετών.

Η διευκόλυνση της δυνατότητας αυτοματοποίησης μεγάλου όγκου πληροφοριών και η δημιουργία μηχανισμών χωρικού προγραμματισμού και εργαλείων λήψης αποφάσεων.

Η χρήση των Γ.Σ.Π. και της geo-based πληροφορίας για τη διαχείριση των υδάτινων πόρων και των λεκανών απορροής τους αποτελεί μια επιπλέον καινοτομία για το προτεινόμενο σχέδιο.

1.1.2. *Οριοθέτηση ζωνών προστασίας*

Η οριοθέτηση των ζωνών προστασίας αποτελεί βασική προϋπόθεση για οποιαδήποτε παρέμβαση – έστω και απλή – στην περιοχή του ρέματος.

1.1.3. Δημιουργία μοντέλου δεικτών όχλησης

Συστηματική οργάνωση θα γίνει επίσης και σε κάθε πληροφορία που υποδεικνύει «περιβαλλοντική πίεση». Στόχος είναι όχι μόνο η καταγραφή των πιέσεων που ασκούνται στο οικοσύστημα αλλά η δημιουργία ενός αλγορίθμου που θα μπορεί να δέχεται απλές πληροφορίες ή μετρήσεις και να τις μεταφράζει σε δείκτες περιβαλλοντικών πιέσεων ή ακόμα και κάνει πρόγνωση για την εμφάνιση

Η ακριβής μορφή του μοντέλου θα μπορέσει να συγκεκριμενοποιηθεί μόνο μετά από εκπόνηση κατάλληλης μελέτης.

1.1.4. Δημιουργία παρατηρητηρίων περιβάλλοντος

Προβλέπεται η δημιουργία μικρών παρατηρητηρίων περιβάλλοντος, τα οποία θα επωμισθούν την ευθύνη του ελέγχου των δεικτών περιβαλλοντικών πιέσεων που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο.

Ουσιαστικά, τα παρατηρητήρια αυτά θα αποτελούν τους “σταθμούς ελέγχου καλής λειτουργίας” του οικοσυστήματος τόσο κατά τη φάση υλοποίησης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας του προτεινόμενου αναπτυξιακού σχεδίου.

1.2. Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

1.2.1. Εγκατάσταση και εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης

Το ίδιο το προτεινόμενο Π.Κ.Σ.Α., όπως έχει σχεδιαστεί και όπως πρόκειται να υλοποιηθεί θα έχει ως αποτέλεσμα την παραγωγή ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης για την περιοχή μελέτης, συνολικά για όλους τους εμπλεκόμενους Δήμους.

Πέρα από αυτό όμως, σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης πρόκειται να εγκατασταθεί και στο Συντονιστή Εταίρο του σχήματος για όλες εκείνες τις δράσεις/ενέργειες που σχετίζονται με την προετοιμασία, εφαρμογή και υλοποίηση του σχεδίου. Το ΣΠΔ θα ακολουθεί τις βασικές αρχές της σειράς του προτύπου ISO 14000.

1.2.2. *Εξοικονόμηση ενέργειας*

Κάθε προσπάθεια για βιώσιμη διαχείριση ενός συστήματος δεν θα μπορούσε να μην περιλαμβάνει ως βασικό συστατικό της την εξοικονόμηση των φυσικών πόρων και κατά συνέπεια την εξοικονόμηση ενέργειας.

Οι κατευθύνσεις για την εξοικονόμηση αυτή θα δοθούν βέβαια μέσα από το εγκατεστημένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης και θα αφορούν όλες τις εκφάνσεις και τις φάσεις σχεδιασμού, υλοποίησης και λειτουργίας του προτεινόμενου εγχειρήματος.

1.2.3. *Εγκατάσταση συστημάτων φωτοβολταϊκών*

Η φωτοβολταϊκή τεχνολογία είναι μία από τις πιο φιλικές προς το περιβάλλον τεχνολογίες παραγωγής ενέργειας σήμερα.

Καθώς τα χρησιμοποιούμενα συστήματα δεν απαιτούν τη χρήση υγρών καυσίμων, δεν παράγουν αέριους ρύπους και κατά συνέπεια μπορούν να παίξουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στην προσπάθεια για τον έλεγχο της αλλαγής του κλίματος.

Τόσο οι διαδικασίες εγκατάστασης όσο και οι εργασίες συντήρησής τους είναι απλές καθιστώντας τα για το λόγο αυτό μια βιώσιμη εναλλακτική παραγωγής ενέργειας.

Στο προτεινόμενο σχέδιο ανάπτυξης , θα λειτουργήσουν πιλοτικά μικρά συστήματα με φωτοβολταϊκά για την τροφοδοσία των info-kiosks.

1.2.4. *Συμμετοχή σε διεθνή δίκτυα προστασίας περιβάλλοντος*

Με τις προοπτικές οι οποίες ανοίγονται μέσα από το προτεινόμενο ΠΚΣΑ και τη δημιουργία ενός σχήματος από κοινού διαχείρισης της περιοχής παρέμβασης, δημιουργούνται όλες εκείνες οι προϋποθέσεις για συμμετοχή του δικτύου σε διεθνή δίκτυα προστατευόμενων περιοχών – εθνικά πάρκα, κλπ.

Εξασφαλίζεται με τον τρόπο ένας επιπλέον πόρος για βιωσιμότητα του εγχειρήματος και τη διαχείριση του σχήματος.

1.3. Αξιοποίηση υδάτινου κεφαλαίου & Αντιπλημμυρική προστασία

1.3.1. Καταγραφή του υδάτινου δυναμικού

Ο άξονας περιστροφής όλης της περιοχής παρέμβασης και κατά συνέπεια ολόκληρης της υποβαλλόμενης πρότασης είναι το υδάτινο στοιχείο που έχει οδηγήσει στη δημιουργία του εν λόγω οικοσυστήματος. Για το λόγο αυτό, θα γίνει μια ενδελεχής και εμπειριστατωμένη αξιολόγηση του υπάρχοντος υδάτινου δυναμικού ενώ θα δημιουργηθεί και ένα μοντέλο πρόγνωσης αντίδρασης του συστήματος σε διαφορετικά σενάρια παραγόντων επίδρασης .

1.3.2. Δημιουργία ταμιευτήρων και οικονομία ύδατος

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη παράγραφο, το κλίμα της ευρύτερης περιοχής στην οποία ανήκει και η ρεματιά Χαλανδρίου, χαρακτηρίζεται από πλεόνασμα ύδατος κατά τη διάρκεια της χειμερινής περιόδου.

Το πλεόνασμα αυτό θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για να καλύψει__ανάγκες άρδευσης κοινόχρηστων χώρων στους παραρεμάτιους Δήμους.

1.3.3. Προστασία και στήριξη πρानών

Λόγω των τεχνητών επιχωματώσεων που πραγματοποιήθηκαν σε παλαιότερα χρονικά διαστήματα σε διάφορα σημεία του ρέματος, η συνοχή των εδαφών λαμβάνει πολύ χαμηλή τιμή. Ως αποτέλεσμα αυξάνεται ο κίνδυνος αστοχίας τους και πρόκλησης καταπτώσεων, κατολισθήσεων και έντονων διαβρώσεων των πρानών. Οι αστοχίες αυτές ενέχουν μακροπρόθεσμους κινδύνους τόσο για την

καταστροφή της μορφής του οικοσυστήματος όσο και για την ασφάλεια των παρακείμενων κατοικιών.

1.4. Δημιουργία δομών κοινής διαχείρισης

Σαν τελικό στάδιο στην υλοποίηση του εν λόγω σχεδίου, προγραμματίζεται η δημιουργία μιας δομής κοινής διαχείρισης του ρέματος. Η δομή αυτή θα βρίσκει έκφραση είτε μέσω ενός κοινού φορέα διαχείρισης, που θα συσταθεί για το σκοπό αυτό – προς ολοκλήρωση και των επιταγών του Προεδρικού Διατάγματος προστασίας – είτε μέσω κοινών πρακτικών που θα συμφωνηθούν αμοιβαία μέσω ενός συμφώνου πράσινης στρατηγικής.

1.5. Σχέδιο αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών

Η διαφύλαξη του φυσικού οικοσυστήματος αποτελεί βασική προϋπόθεση για κάθε περαιτέρω δράση ανάπτυξης της περιοχής γύρω από αυτό. Για το λόγο αυτό, θα σχεδιαστεί και εγκατασταθεί ένα σύστημα άμεσης επέμβασης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης που απειλούν την διαταραχή της ισορροπίας του φυσικού αυτού αποθέματος.

Το σχέδιο αυτό θα αφορά την απάντηση σε τρεις αναγνωρίσιμες (φωτιά, πλημμύρα, ρύπανση) και μία προγνώσιμη απειλή (αυξανόμενες οχλήσεις από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες).

1.5.1. Σύστημα πυροπροστασίας

Εγκατάσταση συστήματος τηλε-ειδοποίησης τόσο για την άνοδο της στάθμης του Ρέματος όσο και για την πιθανότητα πυρκαγιάς, που θα παρακολουθείται και θα συντηρείται από τα αντίστοιχα τμήματα των Δήμων, που είναι επιφορτισμένα με θέματα Πολιτικής Προστασίας. Επιπλέον, προβλέπεται άμεση σύνδεση με το κέντρο της πυροσβεστικής.

1.5.2. Οικο-πυρασφάλεια

Παράλληλο σύστημα πυρασφάλειας από όλες τις γειτνιάζουσες, με το ρέμα, κατοικίες και επιχειρήσεις, ώστε να περιορίζεται στο

ελάχιστο ο κίνδυνος επέκτασης ενδεχόμενης πυρκαγιάς προς το φυσικό σχηματισμό.

1.5.3. Εξοπλισμός άμεσης επέμβασης

Εξοπλισμός και εγκατάσταση συστήματος άμεσης επέμβασης τόσο για την αντιμετώπιση πυρκαγιών όσο και για την αντιμετώπιση φαινομένων ρύπανσης.

1.5.4. Εθελοντές – Πρόγραμμα ελέγχου

Οργάνωση των εθελοντικών ομάδων των δήμων-εταίρων και ανάπτυξη ενός προγράμματος πυροπροστασίας και ελέγχου ρύπανσης.

1.5.5. Έλεγχος δεικτών πίεσης

Κατασκευή μοντέλου υπολογισμού των περιβαλλοντικών πιέσεων και διενέργεια προγνώσεων με συνεχώς ανανεούμενες βάσεις δεδομένων με σκοπό την πρόληψη επικίνδυνων φαινομένων (π.χ. κυκλοφοριακός φόρτος στην παραρεμάτια περιοχή, επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, οικοδομική δραστηριότητα, κλπ).

2. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΝΑΨΥΧΗ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

2.1. Προστασία και Ανάδειξη της Πολιτιστικής κληρονομιάς

Περιλαμβάνει την αξιοποίηση μικρών ή μεγαλύτερων μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, που αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της διαδρομής του ρέματος μέσα στο χρόνο.

2.1.1. Κτήμα Πραπόπουλου (με διατηρητέο οίκημα) [Χαλάνδρι]

Το κτήμα Πραπόπουλου και το οίκημα που βρίσκεται εντός του κτήματος, θα αποτελέσει την αφετηρία του πράσινου περιπάτου. Αν και καταχωρημένο στην κατηγορία εκπαίδευση (λόγω μεγαλύτερης συνάφειας) στην πραγματικότητα, το Προτεινόμενο Περιβαλλοντικό Κέντρο μπορεί να αποτελέσει μια μοναδική ευκαιρία ανάπτυξης για την περιοχή.

Αξιοποίηση παρόμοιων οικημάτων και χώρων, όπως αυτού που βρίσκεται στο κτήμα Πραπόπουλου, με πρώτο στόχο τη δημιουργία ενός δίκτυο περιβαλλοντικών παρατηρητηρίων κατά μήκος του ρέματος. Αναπαλαίωση των οικημάτων και εξοπλισμός τους με την κατάλληλη υποδομή για την φιλοξενία μιας πολυτομεακής σειράς δραστηριοτήτων.

2.1.2. Αρχαία ευρήματα Φραγκοκκλησιάς [Χαλάνδρι]

Σε χώρο εντός της ζώνης Β' του ρέματος, στα διοικητικά όρια του Χαλανδρίου, ευρέθησαν κατά τις εργασίες διάνοιξης της Αττικής Οδού σημαντικά ευρήματα της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου.

Στόχος είναι η επαναφορά τους στην επιφάνεια και η δημιουργία ενός μικρού αρχαιολογικού χώρου αναφοράς και η σύνδεσή του με την ιστορία της ρεματιάς στο πέρασμα του χρόνου.

2.1.3. *Ανάδειξη τμήματος διαδρομής των μαρμάρων της Ακρόπολης – οδός Τροίας*

Επίσης προτείνεται η αρχαιολογική ανασκαφή τμήματος της οδού Τροίας του Δήμου Βριλησίων, για την αποκάλυψη της οδού διέλευσης των μαρμάρων της Πεντέλης για την ανοικοδόμηση της Ακρόπολης των Αθηνών. Επίσης προτείνεται η ανάπλαση της οδού Τροίας σε χώρο αρχαιοτήτων, περιπάτου και αναψυχής.

2.1.4. *Ανάδειξη τοπικών οροσήμενων στους συμμετέχοντες δήμους*

- ✓ Ανάδειξη του μνημείου «πέντε καμάρες» [Μελίσσια]
- ✓ Πέτρινη γέφυρα Διάμεση (διατηρητέο) [Νέα Πεντέλη]
- ✓ Πέτρινα γεφύρια Σπηλιάς, Πανός, πρώην λατομείου Μουζάκη [Πεντέλη]
- ✓ Πηγές Λ.Παναγούλη [Νέα Πεντέλη]
- ✓ Πηγές Πλατανακίων και Αγ.Ασωμάτων [Πεντέλη]

2.2. Δράσεις Πολιτισμού

2.2.1. *Ανάπλαση και ανάδειξη Ευριπίδειου θεάτρου ρεματιάς [Χαλάνδρι]*

Δημιουργία ενός οικολογικού θεάτρου στη θέση του υπάρχοντος, το οποίο θα είναι εξολοκλήρου κατασκευασμένο από οικολογικά υλικά.

2.2.2. *Πράσινο βραβείο*

Για καλλιτέχνες που τα έργα τους εμπνέονται από το φυσικό περιβάλλον ή από τη σχέση που αναπτύσσει ο άνθρωπος με το περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει.

Χρήση των βραβευθέντων έργων σε κοινόχρηστους χώρους των δήμων-εταίρων.

2.3. Δημιουργία υποδομών αναψυχής

2.3.1. Βασικές υποδομές – ΑΜΕΑ

Προβλέπεται εγκατάσταση βασικού εξοπλισμού, σε όλη την έκταση της ρεματιάς, με σκοπό να διευκολύνει τους χρήστες της (περιηγητές, ποδηλάτες, κλπ) ενώ ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην εξασφάλιση πρόσβασης για άτομα με ειδικές ανάγκες στο μεγαλύτερο τμήμα του ρέματος – όπου αυτό είναι εφικτό από τη μορφολογία του εδάφους, με τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών.

2.3.2. Αθλοπαιδιές

Στα όσα αναφέρθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, για την αναψυχή των δημοτών, θα μπορούσαμε να προτείνουμε και τη δημιουργία βασικών εγκαταστάσεων άθλησης.

Οι εγκαταστάσεις αυτές θα είναι μικρής κλίμακας έτσι ώστε να μπορούν να ενσωματωθούν στο φυσικό περιβάλλον (π.χ. τοξοβολία, gappel - καταρρίχηση) και να είναι κατασκευασμένες με υλικά φιλικά προς το περιβάλλον.

2.3.3. Πεζόδρομοι – Ποδηλατόδρομοι

Για την ενίσχυση της χρήσης του οικοσυστήματος για λόγους αναψυχής των δημοτών προτείνεται η δημιουργία ενός δικτύου μονοπατιών – πεζοδρόμων που θα διατρέχουν το ρέμα.

Μέσα από το δίκτυο αυτό, θα δίνεται η δυνατότητα στο χρήστη επαφής του με τη φύση και μια καλή ευκαιρία για πεζοπορία, jogging και λοιπές συναφείς δραστηριότητες.

Προτείνεται επίσης η επέκταση του υπάρχοντος δικτύου ποδηλατοδρόμων από τα κέντρα των παραρεμάτων Δήμων ή από τα υπάρχοντα δίκτυα ποδηλατοδρόμων προς και κατά μήκος του ρέματος, όπου αυτό μπορεί να επιτραπεί από τη μορφολογία του εδάφους, τις υπάρχουσες υποδομές και την ευαισθησία του οικοσυστήματος.

3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η κυριότερη επένδυση του προτεινόμενου σχεδίου, η οποία θα αποτελέσει παρακαταθήκη για το μέλλον της ρεματιάς, είναι οι προγραμματιζόμενες δράσεις που αφορούν την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

3.1. Τράπεζα γνώσης – e-learning

- Δυνατότητα αναζήτησης αρχειακού υλικού και πάσης φύσεως πληροφοριών για θέματα περιβάλλοντος.
- Δημιουργία σημείου επαφής για την ενίσχυση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία της περιοχής.
- Multimedia εφαρμογές
- Σύνδεση με τα ανά πάσα στιγμή τρέχοντα ευρωπαϊκά προγράμματα των δήμων και παρουσίασή τους στον εν λόγω χώρο.

3.2. Πράσινος περίπατος – παρατηρητήρια φύσης

Ειδικευμένο για το σκοπό αυτό προσωπικό θα οδηγεί κάθε ενδιαφερόμενο (δημότες, σχολεία, άλλες ομάδες) κατά μήκος μιας διαδρομής, που θα χαραχθεί εντός και εκτός φυσικού περιβάλλοντος και θα περιλαμβάνει στάσεις σε όλα τα σημεία που περιλαμβάνονται στην παρούσα πρόταση.

Κάθε σημείο μπορεί να αποτελέσει πηγή γνώσης και αναζήτησης.

Προτείνεται η τοποθέτηση, σε επιλεγμένα σημεία εντός του φυσικού οικοσυστήματος της Ρεματιάς, παρατηρητηρίων της ζωής της πανίδας.

Η ίδια υποδομή θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για λόγους φύλαξης του χώρου (εγκατάσταση τμημάτων του συστήματος τηλε-ειδοποίησης).

3.3. Οικολογικά παιχνίδια

Σχεδιασμός παιχνιδιών για τα παιδιά των παιδικών σταθμών των δήμων, με τα οποία θα επιχειρείται από την ευαίσθητη αυτή ηλικία η ευαισθητοποίησή τους στα θέματα του περιβάλλοντος.

3.4. Πράσινο εργαστήρι

Δημιουργία ενός εργαστηρίου κατασκευών όπου θα χρησιμοποιούνται υλικά φιλικά προς το περιβάλλον και οι οποίες θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ομάδες όπως πρόσκοποι, οδηγοί, εθελοντικές ομάδες σχολείων, κλπ.

3.5. Καθιέρωση υποτροφίας

Σε δεύτερη φάση, προτείνεται η θέσπιση χορήγησης ετήσιας υποτροφίας (χορηγούμενης από την ιδιωτική πρωτοβουλία που θα είναι εταίρος στο σχήμα) για μεταπτυχιακές σπουδές στις Επιστήμες του Περιβάλλοντος.

3.6. Σχολεία πράσινης εκπαίδευσης (summer schools)

Οργάνωση θερινών σχολείων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για παιδιά, νέους και ενήλικες. Προσκεκλημένοι εισηγητές με μακρόχρονη θητεία στην προστασία του περιβάλλοντος τόσο από την Ελλάδα όσο και από το εξωτερικό (εταίροι ευρωπαϊκών προγραμμάτων).

3.7. Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων στις τεχνολογίες προστασίας του περιβάλλοντος – Δια βίου μάθηση

Διεξαγωγή εξειδικευμένων σεμιναρίων για επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στο χώρο της προστασίας του περιβάλλοντος

3.8. Διοργάνωση Ημερίδων/ Συνεδρίων

Φιλοξενία ημερίδων ή/και συνεδρίων, σε χώρους που θα αναδειχθούν μέσα από το προτεινόμενο σχέδιο (π.χ. κτήμα Πραπόπουλου) ή στους χώρους των συμμετεχόντων δήμων.

4. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

4.1. Δημιουργία τοπικού marketplace

Η επένδυση σε ένα σχέδιο τέτοιας εμβέλειας, πέρα από τα οφέλη στα οποία ήδη έχουμε αναφερθεί, δημιουργεί τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάδειξη ενός τοπικού συγκριτικού πλεονεκτήματος (π.χ. η ύπαρξη και μόνο του ρέματος λειτουργεί ως συγκριτικό πλεονέκτημα στην μεσιτεία ακινήτων).

Στόχος είναι η εκμετάλλευσή του από τις τοπικές εταιρείες και επιχειρήσεις για την προώθησή τους και τη βελτίωση της συνολικής ευημερίας.

Η υλοποίηση του προγράμματος θα αποτελέσει σημείο αναφοράς για τις τοπικές εταιρείες, επιχειρήσεις και τους δημότες των παραρεμάτων δήμων, δηλαδή τους εκφραστές της “προσφοράς” και της “ζήτησης” με την ευρεία οικονομική έννοια.

Επίσης, θα αναπτυχθεί και μια ηλεκτρονική «αγορά» με θεματολογικές ενότητες κάτω από την γενικότερη έννοια του περιβάλλοντος, όπου πέρα από την άμεση διάχυση πληροφοριών για την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, θα δίνεται η δυνατότητα για ανταλλαγή ιδεών και πληροφοριών και για καθαρά οικονομικά και αναπτυξιακά θέματα που σχετίζονται φυσικά με το περιβάλλον.

4.2. Ενίσχυση της απασχόλησης

Ο αντίκτυπος από την υλοποίηση και λειτουργία του προτεινόμενου καινοτόμου σχεδίου ανάπτυξης έχει διττή μορφή:

- ✓ Άμεση: Τόσο κατά τη φάση υλοποίησης όσο και κατά τη φάση λειτουργίας του συνόλου των δράσεων θα απαιτηθεί η στελέχωση και υποστήριξή τους από κατάλληλο προσωπικό (ειδικευμένο ή μη).
- ✓ Έμμεση: Η προστιθέμενη αξία που θα αποκτήσει η ευρύτερη περιοχή μέσα από το συγκριτικό πλεονέκτημα που θα αποκτήσει με

την υλοποίηση του σχεδίου πρόκειται να δώσει νέες δυνατότητες για ανάπτυξη και κατά συνέπεια για αύξηση της απασχόλησης.

4.3. Κέντρο ενημέρωσης επιχειρηματιών (one stop shop)

Με τη λειτουργία ενός κέντρου ενημέρωσης των επιχειρηματιών πάνω σε θέματα προστασίας και διαχείρισης περιβάλλοντος στόχος είναι η ενδυνάμωση της τοπικής επιχειρηματικότητας.

Κάθε ενδιαφερόμενος θα μπορεί να αντλήσει πληροφορίες σχετικά με:

- ✓ Για Χρηματοδοτήσεις (Ευρωπαϊκές - εθνικές)
- ✓ Για Αδειοδοτήσεις περιβαλλοντικού περιεχομένου
- ✓ Για δανειοδοτήσεις για δραστηριότητες που άπτονται του περιβάλλοντος (γεωργικές, επέκταση βιοτεχνικών εγκαταστάσεων, κλπ)

4.4. Κ.Ε.Π. – Περιβάλλοντος

Αντίστοιχη ενημέρωση θα μπορεί να δέχεται και κάθε πολίτης που έχει αντίστοιχα ενδιαφέροντα.

Επίσης, θα γίνεται εξυπηρέτηση δημοτών για οποιοδήποτε περιβαλλοντικό θέμα άπτεται των αρμοδιοτήτων των δήμων. Σε διαφορετική περίπτωση θα είναι δυνατή η κατάθεση σχετικού αιτήματος και η άμεση διαβίβασή του από το Κ.Ε.Π.ΠΕ. στις καθ' ύλην αρμόδιες υπηρεσίες (Νομαρχία – Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.).

5. ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

Στα πλαίσια δημοσιοποίησης και προώθησης του προγράμματος, κατά τη φάση υλοποίησης και λειτουργίας του, θα υλοποιηθούν μια σειρά από σχετικές ενημερωτικές δραστηριότητες:

5.1. Βραβείο ευαισθητοποίησης

Απονομή συμβολικών βραβείων στους κατοίκους της γύρω περιοχής για δράσεις ευαισθητοποίησης και προστασίας.

5.2. Διοργάνωση διαγωνισμού πράσινης ζωγραφικής

Διοργάνωση διαγωνισμών ζωγραφικής και εν γένει καλλιτεχνικής έκφρασης στα σχολεία πάντα σε σχέση με το περιβάλλον και την προστασία του.

5.3. Έκδοση έντυπου υλικού/λευκώματος

Στο εν λόγω έντυπο θα γίνεται αναλυτική παρουσίαση της ιστορίας και της φυσιογνωμίας του ρέματος ενώ θα περιγράφονται αναλυτικά τα οικολογικά χαρακτηριστικά του (χλωρίδα, πανίδα). Πλούσιο φωτογραφικό υλικό θα συμπληρώνει την ολοκληρωμένη παρουσίαση του οικοσυστήματος.

5.4. Καθιέρωση Ημέρας κοινών εκδηλώσεων

Καθιέρωση ημέρας κοινών εκδηλώσεων με παράλληλες εκδηλώσεις σε όλους τους δήμους. Οι εκδηλώσεις αυτές μπορούν να είναι πολυτομεακές, όπως και η συνολική φιλοσοφία του εν λόγω Π.Κ.Σ.Α., και να περιλαμβάνουν εκπαιδευτικές δραστηριότητες, φυσιολατρικές εξορμήσεις, πολιτιστικές εκδηλώσεις, επίδειξη νέων τεχνολογιών και γενικότερα δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στα θέματα της Ρεματίας και του περιβάλλοντος.

5.5. Δημιουργία συστήματος info-kiosks

Σε σημεία διάσπαρτα κατά μήκος της Ρεματιάς – τουλάχιστον ένα ανά Δήμο – θα τοποθετηθούν μικρά «περίπτερα» ενημέρωσης για δημότες, περιηγητές, σχολεία και κάθε ενδιαφερόμενο. Ενδέχεται να λειτουργούν στους χώρους των παρατηρητηρίων φύσης ή και ανεξάρτητα.

Στα σημεία αυτά, θα γίνεται ενημέρωση για θέματα περιβάλλοντος ενώ θα δίνεται και η δυνατότητα e-voting για τρέχουσες σχετικές δράσεις και πρωτοβουλίες των δήμων.

5.6. Διαδικασίες δημόσιας διαβούλευσης

Με αφετηρία την πρόσκληση της εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή προτάσεων στα πλαίσια των Πρότυπων Καινοτόμων Σχεδίων Ανάπτυξης, ο Δήμος Χαλανδρίου (συντονιστής εταίρος) σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (επιστημονικός σύμβουλος) σχημάτισαν μια ιδέα βασισμένη σε πραγματικές ανάγκες και με καινοτόμο προσέγγιση.

Συντάχθηκε έτσι ένα πρώτο κείμενο για την εκκίνηση διαδικασιών διαβούλευσης με τους πιθανούς εταίρους του σχεδίου.

Οι εταίροι με τη σειρά τους, αφού αποφάσισαν τη συμμετοχή τους στο προτεινόμενο σχέδιο, κατέθεσαν τις δικές τους προτάσεις για τη συμπλήρωση και βελτίωσή του.

Με τις διεργασίες αυτές συντάχθηκε και το τελικό κείμενο του προτεινόμενου Π.Κ.Σ.Α. που υποβάλλεται για έγκριση.

Αξίζει να σημειωθεί ότι κατεβλήθη προσπάθεια για την εκδήλωση ενδιαφέροντος συμμετοχής από όλους τους κοινωνικούς εταίρους (τοπική αυτοδιοίκηση, αναπτυξιακοί φορείς, ιδιωτικός τομέας, περιβαλλοντικές οργανώσεις, κλπ) και πράγματι το σχήμα κατάφερε να αποκτήσει μια μορφή αυξημένης αντιπροσωπευτικότητας των κοινωνιών της ευρύτερης περιοχής μελέτης.

6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ – ΜΕΛΕΤΕΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ

Για την υποστήριξη του προτεινόμενου Π.Κ.Σ.Α. και την ωρίμανση των αναφερόμενων δράσεων θα πρέπει να προηγηθεί μια περίοδος προετοιμασίας. Η μετάβαση από το αρχικό σχέδιο στην υλοποίηση των σχεδίων και τη θέση σε λειτουργία του εγχειρήματος, προϋποθέτει τη σύνταξη κατάλληλων μελετών που θα απαντούν στις απαιτήσεις σχεδιασμού καθεμιάς από τις προτεινόμενες δράσεις.

Επειδή, ωστόσο, δεν είναι ούτε εφικτή ούτε λειτουργική η εκπόνηση μελετών σε απόλυτη αντιστοιχία με τις αναφερόμενες δράσεις έγινε μια προσπάθεια συγκεντρωμένης αντιμετώπισης κατά άξονα, ως εξής:

6.1. Περιβαλλοντική αξιολόγηση και μοντελοποίηση περιβαλλοντικών πιέσεων

Αποτελεί τη σημαντικότερη ίσως μελέτη υποβάθρου καθώς το αποτέλεσμα που θα παραχθεί αφορά την κατανόηση του φυσικού σχηματισμού και των αλληλεπιδράσεων του με τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, η εκπόνηση μια τέτοιας μελέτης θα διευκολύνει όλες τις περαιτέρω ενέργειές μας για την ορθότερη διαχείριση του οικοσυστήματος και την υποστήριξη του όλου εγχειρήματος.

Αναλυτικότερα, θα περιλαμβάνονται οι εξής επιμέρους ενότητες:

- ✓ Καταγραφή των ασκούμενων πιέσεων στο φυσικό περιβάλλον της ρεματιάς
- ✓ Καταγραφή της χλωρίδας και πανίδας
- ✓ Ψηφιακή αποτύπωση του ρέματος με τη χρήση GIS
- ✓ Οριοθέτηση ζωνών προστασίας
- ✓ Σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης
- ✓ Ανάπτυξη συστήματος τηλεματικής για την αντιπλημμυρική προστασία και πυρασφάλεια

6.2. Υδρολογική/υδραυλική μελέτη

Συμπληρωματική της προηγούμενης μελέτης που επιβάλλεται λόγω της ιδιάζουσας μορφής της υπό εξέταση περιοχής.

- ✓ Καταγραφή υδάτινου δυναμικού και διερεύνηση δυνατότητας δημιουργίας ταμιευτήρων
- ✓ Μελέτη προστασίας, σταθεροποίησης πρανών και διευθέτηση κοίτης
- ✓ Μελέτη διαχείρισης υδάτινων πόρων για αντιπλημμυρική προστασία, πυροπροστασία, άρδευση κοινοχρήστων χώρων, κλπ

6.3. Ανάπτυξη εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δυνατοτήτων – Απασχόληση και κοινωνική συνοχή

Προκειμένου να υποστηριχθούν αποτελεσματικότερα οι προτεινόμενες εκπαιδευτικές δράσεις, απαιτείται να προηγηθεί μια μελέτη που θα ανιχνεύει τις ανάγκες για τα παρακάτω:

- ✓ Δημιουργία τράπεζας γνώσης για το περιβάλλον - e-learning
- ✓ Λειτουργία Summer schools
- ✓ Συνεχιζόμενη επαγγελματική κατάρτιση ενηλίκων - Δια βίου μάθηση
- ✓ Δραστηριότητες αλληλεπίδρασης στη διαδικασία λήψης αποφάσεων

6.4. Μελέτη αξιοποίησης και ανάδειξης υποδομών και εγκαταστάσεων

Η αντίστοιχη μελέτη θα καταγράφει τις υπάρχουσες δυνατότητες και ανάγκες και θα προτείνει βέλτιστες λύσεις για τα παρακάτω:

- ✓ Δημιουργία δικτύων μονοπατιών, πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων
- ✓ Δημιουργία παρατηρητηρίων περιβάλλοντος
- ✓ Ανάπτυξη συστήματος εξοικονόμησης ενέργειας μέσω φωτοβολταϊκού συστήματος
- ✓ Ανάδειξη μνημείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, βασισμένη στις προτεραιότητες κάθε Δήμου-εταίρου

6.5. Διαχείριση εκτάκτων αναγκών

Η εν λόγω προτεινόμενη μελέτη στοχεύει στα ακόλουθα:

- ✓ Διερεύνηση των πιθανών απειλών για το οικοσύστημα (φυσικών και ανθρωπογενών)
- ✓ Κατάστρωση σχεδίου αντιμετώπισης εκτάκτων αναγκών ανάλογα με την εξεταζόμενη απειλή
- ✓ Κατάστρωση εναλλακτικών σχεδίων
- ✓ Σχεδιασμός ομάδας και εξοπλισμού

6.6. Αναπτυξιακές προοπτικές του εξεταζόμενου χώρου

Η προστασία του περιβάλλοντος δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως περιορισμός για την ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων, αλλά ως προϋπόθεσή τους. Ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ως προστατευόμενη της δίνει ένα εναλλακτικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα που από τη μία, θα εξασφαλίσουν υψηλά επίπεδα προστασίας του περιβάλλοντος, και από την άλλη θα προωθούν την τοπική βιώσιμη ανάπτυξη και την μακροχρόνια ευημερία της κοινωνίας με την παράλληλη δημιουργία 'πράσινων' επαγγελματών. Επίσης την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης σε ευρύτερο επίπεδο ή και τοπικά ανα δήμο , ώστε να εξασφαλίζεται και η προστασία του φυσικού πλούτου.

Η ανάπτυξη «κοινωνικών εταιρειών» και «πράσινων επαγγελματών», με αντικείμενο τη διαχείριση και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, την εξοικονόμηση ενέργειας, την ανακύκλωση, τον οικοτουρισμό, τις καθαρές τεχνολογίες, μπορούν να συμβάλλουν σε αυτή την κατεύθυνση .

Η μελέτη που θα εκπονηθεί κάτω από τις παραπάνω θα προσπαθήσει και να συνταιριάξει την προστασία του περιβάλλοντος και την ανάπτυξη του υπό εξέταση χώρου, με λίγα λόγια

VI. ΟΜΑΔΑ ΚΑΙ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι προτεινόμενες δράσεις – έργα του προτεινόμενου σχεδίου ανάπτυξης της ρεματιάς Πεντέλης – Χαλανδρίου, αποκτούν προστιθέμενη αξία με την αξιοποίηση της καλής πρακτικής και τεχνογνωσίας από τους συνεργαζόμενους φορείς – εταίρους του σχήματος.

Η τεχνογνωσία αυτή ενσωματώνεται σε παραμετροποιήσιμα πακέτα – μοντέλα παρεμβάσεων, τα οποία φιλοδοξούν να είναι εφαρμόσιμα και σε άλλες αντίστοιχες περιοχές.

1) Συντονιστής εταίρος - ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ

Ο Δήμος Χαλανδρίου έχει αναλάβει χρέη συντονιστή εταίρου του σχήματος που υποβάλει την παρούσα πρόταση για τη χρηματοδότηση και θα εκπροσωπεί επίσημα το Π.Κ.Σ.Α. και το Εταιρικό Σχήμα ενώπιον των Εθνικών και Κοινοτικών Οργάνων, Διαχειριστικών Αρχών κλπ.

Ο Συντονιστής Εταίρος εξουσιοδοτείται από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας εργασίας για την υποβολή της πρότασης, την επικοινωνία με την Γενική Γραμματεία Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, και γενικότερα για όλη την εκπροσώπηση της ομάδας κατά τη φάση προετοιμασίας και ωρίμανσης του Π.Κ.Σ.Α.

Ο Συντονιστής Εταίρος φέρει την ευθύνη γενικού συντονισμού των ενεργειών που απαιτούνται για την υποβολή και ωρίμανση της πρότασης και την εύρυθμη λειτουργία της ένωσης εταίρων – ομάδας εργασίας, μέχρι τη συγκρότηση του νέου εταιρικού σχήματος που θα αναλάβει το ρόλο αυτό και θα εκπροσωπεί την εταιρική σχέση κατά τη φάση προετοιμασίας του Π.Κ.Σ.Α. και της ωρίμανσης του έργου ενώπιον της Γενικής Γραμματείας Επενδύσεων και Ανάπτυξης του Υπουργείου Οικονομίας & Οικονομικών.

Με την έγκριση του Π.Κ.Σ.Α. ο Συντονιστής Εταίρος θα αναλάβει και την οικονομική διαχείριση των εγκριθέντων πόρων τόσο κατά τη φάση εκπόνησης των μελετών ωρίμανσης όσο και κατά τη φάση υλοποίησης του κυρίως έργου.

Επίσης ο Συντονιστής Εταίρος θα συμμετέχει από κοινού με τους υπόλοιπους εταίρους σε όλες τις δραστηριότητες και θα έχει τη γενική επίβλεψη τους.

2) Επιστημονικός Σύμβουλος – ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ο Επιστημονικός σύμβουλος, το Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής Ανάπτυξης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, θα έχει την ευθύνη παροχής μελετητικών, συμβουλευτικών υπηρεσιών, επιστημονικού και τεχνολογικού χαρακτήρα.

Ειδικότερα, θα αποτελέσει το συνδετικό κρίκο για τη μετάβαση από τον αρχικό σχεδιασμό, που παρουσιάζεται στην παρούσα πρόταση, στην υλοποίησή της καθώς θα εκπονήσει έρευνα εξειδίκευσης των προτεινόμενων δράσεων.

3) Συμμετέχοντες εταίροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – ΔΗΜΟΙ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ, ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ, ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ, ΠΕΝΤΕΛΗΣ ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ

Οι τοπικές αρχές που συμμετέχουν στο προτεινόμενο σχέδιο θα είναι κοινωνοί όλων των δράσεων που περιγράφονται στα προηγούμενα κεφάλαια.

Επίσης, στις επιμέρους δράσεις που βρίσκουν εφαρμογή στα διοικητικά όρια καθενός από αυτούς (π.χ. τοπικές αναπλάσεις) θα αναλαμβάνουν και το ρόλο του επιβλέποντος.

Επίσης, εκπρόσωποι κάθε δήμου-εταίρου θα συμμετέχουν ισοδύναμα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την υλοποίηση και λειτουργία του σχεδίου.

4) Συμμετέχοντες εταίροι της Ιδιωτικής πρωτοβουλίας

Το εταιρικό σχήμα, πέρα από τη συμμετοχή των τοπικών αρχών βασίζεται στη συνεργασία ιδιωτικών εταιριών που με την τεχνογνωσία και τις εμπειρίες που διαθέτουν θα δώσουν μια άλλη ώθηση στην υλοποίηση του σχεδίου.

□ *PLANET S.A.*

Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στους τομείς της διαχείρισης προγραμμάτων περιβάλλοντος.

□ *Αειφορική Συμβουλευτική Ε.Π.Ε.*

Εμπειρία σε διαχείριση χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, κοινοτικών και εθνικών, και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών.

□ *ΓΗΓΕΡΤΟΝ Α.Τ.Ε.*

Εμπειρία στην υλοποίηση μεγάλων περιβαλλοντικών έργων και παρεμβάσεων.

□ *COSMOTE*

Εμπειρία σε θέματα τηλεπικοινωνιών, δικτύων και τηλεματικής για τις προτεινόμενες εφαρμογές του σχεδίου.

□ *ΑΑΓΗΣ*

Εμπειρία στην κατασκευή υποδομών και εκτέλεσης αναπλάσεων ανάλογων με αυτές που προτείνονται στο παρόν σχέδιο.

5) Συμμετέχοντες εταίροι της Τοπικής Κοινωνίας - ΜΚΟ

□ *WWF Ελλάς*

Πρωτοπόρος οργανισμός σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος, ενημέρωσης και εκπαίδευσης. Εμπειρία στη διαχείριση περιβαλλοντικών προγραμμάτων μεγάλης κλίμακας.

□ *Σύλλογος Εθελοντών Δήμου Χαλανδρίου*

Εξοικείωση με την τοπική κοινωνία, τις ανάγκες και τις δυνατότητές της και εμπειρία στη διοργάνωση εκδηλώσεων εθελοντών.

□ *Βριλησός*

Αντίστοιχη πείρα με το σύλλογο εθελοντών του Δήμου Χαλανδρίου.

□ *Σώμα Ελλήνων Προσκόπων*

Εξοικείωση με το φυσικό περιβάλλον και τη διοργάνωση δράσεων μέσα σε αυτό.

□ *Σ.Π.Α.Π.*

Εμπειρία στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών και στην οργάνωση ομάδων εθελοντών.

VII. ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Λόγω της σύνθετης φύσης του έργου και της υψηλής περιβαλλοντικής, τεχνολογικής και οικονομικής αξίας του, η υλοποίησή του προτείνεται να γίνει σε διακριτές φάσεις, οι οποίες με τη σειρά τους θα περιλαμβάνουν συγκεκριμένες υποενότητες.

ΦΑΣΗ Α

Εκπόνηση μελετών και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών

Διάρκεια: 12 μήνες

ΦΑΣΗ Β

Υλοποίηση φυσικού αντικειμένου

Διάρκεια: 36 μήνες

ΦΑΣΗ Γ

Πιλοτική λειτουργία – Αξιολόγηση

Διάρκεια: 24 μήνες

Το παραπάνω χρονοδιάγραμμα είναι ενδεικτικό. Η καθαρή χρονική διάρκεια του έργου εκτιμάται σε 60 μήνες.

Κατά τη φάση Α του έργου θα προετοιμαστούν αναλυτικού προϋπολογισμοί καθώς και λεπτομερή χρονοδιαγράμματα GANTT.

VIII. ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Στον πίνακα, που ακολουθεί, παρουσιάζεται ένας ενδεικτικός προϋπολογισμός τόσο για τις προτεινόμενες δράσεις όσο και για τις μελέτες ωρίμανσης που θα πρέπει να προηγηθούν.

Τα ποσά που αναφέρονται στις προτεινόμενες δράσεις αφορούν συνολικές παρεμβάσεις σε όλη την επωφελούμενη περιοχή.

Η ακριβής κατανομή των εγκεκριμένων πόρων αποτελεί αντικείμενο εργασίας του Συντονιστή Εταίρου και θα προκύψει μετά την εκπόνηση των προτεινόμενων μελετών ωρίμανσης τις οποίες και θα γίνεται εμπεριστατωμένος υπολογισμός του κόστους των προτεινόμενων δράσεων.

ΕΙΔΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΜΕΛΕΤΕΣ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ	
<i>Περιβαλλοντική αξιολόγηση και μοντελοποίηση περιβαλλοντικών πιέσεων</i>	700.000,00
<i>Υδρολογική / υδραυλική μελέτη</i>	300.000,00
<i>Ανάπτυξη εκπαιδευτικών και πολιτιστικών δυνατοτήτων – Απασχόληση και κοινωνική συνοχή</i>	200.000,00
<i>Μελέτη αξιοποίησης και ανάδειξης υποδομών και εγκαταστάσεων</i>	650.000,00
<i>Διαχείριση εκτάκτων αναγκών</i>	200.000,00
<i>Αναπτυξιακές προοπτικές του εξεταζόμενου χώρου</i>	200.000,00
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΜΕΛΕΤΩΝ ΩΡΙΜΑΝΣΗΣ (€):	2.250.000,00

ΕΙΔΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ	
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	21.700.000,00
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ – ΑΝΑΨΥΧΗ – ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	15.350.000,00
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	2.600.000,00
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	1.300.000,00
ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	1.800.000,00
ΥΠΟΣΥΝΟΛΟ ΔΡΑΣΕΩΝ (€): 42.750.000,00	
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ Π.Κ.Σ.Α. (€): 45.000.000,00	